

Sosyal medyanın “Gezi”deki rolü...

Türkiye’de “Taksim Gezi Parkı eylemleri” sürecinde sosyal medyanın çok yoğun kullanılması bu alanın düzenlenmesi gerektiği tartışmalarını gündeme getirdi. Bakan Yıldırım, “Sosyal medyayı kısıtlayıcı çalışma yok” derken BTK, konuya ilişkin bir düzenleme çalışması yapılmadığını kaydetti. TBD Yönetim Kurulu Üyesi Karadağ, yapılacak düzenlemelerin kısıtlama yönünde olmaması gerektiğine dikkat çekerken Avukat Özocak, sosyal medyada barışçıl eylem çağrısında bulunmanın suç oluşturmayacağını bildirdi.

Aslıhan Bozkurt

Günümüzde siyasal ve sosyal olaylar, teknoloji ve iletişim araçları sayesinde yeni boyutlar kazanırken hızla büyüyüp önemli bir güç haline gelen sosyal ağlar, tarihin akışını dönüştürüyor. Artık örgütlenmeler, buluşmalar, tepkiler sosyal ağlar üzerinden yapılıyor, bilgisayar veya İnternet bağlantısı olan bir cep telefonu ile gelişmeler izlenip doğrudan katkı veriliyor. Paylaşılan içeriklerin, hızla ve kolayca tartışma ortamı oluşturmasını sağlayan sosyal medya, bir sosyalleşme platformuna dönüşüp siyasal ve toplumsal alanda daha etkin bir rol üstleniyor.

Önce İran’daki seçim krizi haberleri, Twitter ve Facebook üzerinden paylaşıldı, 2008’deki Çin ve Haiti depremlerinde ilk haberler sosyal medya üzerinden geldi. Dünya siyaseti ve sosyal ağlarının kullanımı açısından 2010 yılı önemli bir dönüm noktası oldu. Tunus’ta başlayıp Orta Doğu’yu önemli ölçüde etkileyen siyasi değişimlerinde sosyal medya, sivil toplumu organize etti, ortak hareket etmelerine zemin hazırladı ve kitleleri oldukça fazla etkiledi. Bu süreçte sosyal medya araçları kullanılarak atılan mesajlar, bir kartopu gibi büyüyerek insanları tetikleyip bir kelebek etkisi yarattı. Hatta kullanım kolaylığı ve etkili yayılımı nedeniyle bu ağlar, kullanıcılarına asimetrik bir güç kazandırdı. Washington Üniversitesi araştırmacılarınca özellikle Tunus ve Mısır odaklı yapılan bir araştırma, Facebook, Twitter, ve YouTube’da eşsiz bir veritabanı oluşturulduğu ve “Arap Baharı”nda sosyal medyanın kritik rol oynadığını kanıtladı. Avusturalyalı University of Technology Öğretim Üyesi Prof. Timothy M. Devinney’e göre, “Artık, sosyal medyanın tüm dünyadaki milyonlarca insanı bir araya getirebilme, görüş oluşturma ve değişime yönelik geniş çaplı hareketler için gereken ‘bilişsel tepkiyi’ teşvik etme kapasitesi var.”

Son 15 yılda yayına giren birçok sosyal ağ, başlangıçta birkaç istisnası dışında neredeyse tamamına yakını kullanıcıların birbirleriyle tanışma ve mesajlaşmasını hedeflerken 2004’te Facebook, 2006’da ise Twitter farklı bir hizmet verdi. Böylece milyonlarca insan, kendisini özgürce ifade edebildiği, dünyaya daha sansürsüz bakabildiği ve yeni arkadaşlıklar kurup birbirleriyle resim, video gibi eğlence unsurlarını paylaşabildiği yeni ortamlara sahip oldu. Bu ortamların klasikleşmiş demokrasiden açık demokrasiye geçişi tetiklediği, daha şeffaf, daha çok fikir alışverişi olan bir iletişimi getirdiğine dikkat çekiliyor. Öyle ki günümüzde devrim ve toplumsal değişim/dönüşümlerin artık televizyon veya radyodan duyurmadan önce tweet, blog, Facebook ve Twitter’da paylaşılacağı veya YouTube’da yayınlanacağından söz ediliyor. Teknolojinin toplumu nasıl dönüştürdüğü, Türkiye Bilişim Derneği’nin (TBD), 22-25 Eylül 2010 tarihleri arasında Rixos Grand Ankara’da gerçekleştirildiği, “Sosyal Dönüşüm” ana temalı 27. “Ulusal Bilişim Kurultayı”nda ele almıştı. Bilişim 2010 etkinliğindeki “Twitter Ne Alem?” oturumunda Reklam Yaratıcıları Derneği’nden İlyas Başsoy, “Twitter 12 Eylül’den önce olsaydı askerler darbe yapamazdı” demişti.

“Sanal olan” gerçeği etkiledi

Bilindiği gibi nüfusunun yüzde 40’ından fazlası Facebook (socialbakers.com verilerine göre, 31 milyon 247 bin) kullanıcısı olan Türkiye, dünya genelinde 6. sırada yer alırken Avrupa’da zirvede bulunuyor. Dünyada 555 milyon Twitter kullanıcısı varken Türkiye’de bu sayı 10 milyon. 555 milyon kullanıcının içinde 200 milyonluk bir bölüm aktif olarak Twitter hesaplarını güncellemeyenlerden oluşuyor. Türkiye’de ise 6 milyona yakın aktif kullanıcı olduğu bildiriliyor.

Ve, özgür haber alma kaynaklarından biri olan sosyal medya Türkiye’de, “Taksim Gezi Parkı eylemleri” sürecinde patlama yaptı, toplu hareket etmek ve bilgi akışını sağlamak için çok yoğun bir şekilde kullanıldı. Mayıs sonunda Türkiye’de yaşanan eylemlere yansıdı, dünya Twitter’ın gücü ve yayılma etkisine şahit oldu.

Bu yayılmada, TV kanallarında eylemle ilgili yeterli ve ayrıntılı haberleri bulamayanların kapsamlı bilgiyi almak amacıyla sosyal medya sitelerine göz atmayı tercih etmesi ile özellikle sanat ve siyaset dünyasının ünlü isimlerinin eylemlerle ilgili paylaşımlarda bulunmasının büyük katkısı görüldü. Öyle ki 31 Mayıs 2013’te eylemlerin yoğunlaştığı saatlerde #direngeziparkı başlıklı twitter hashtag’i dünya listesinde popüler konularda (trending topics-TT) zirveye yerleşti. Sosyal medyanın ciddi etkisini gören Türkiye, ilk defa “sanal olanın” etkisini derinden hissetti. Sosyal medyanın paylaşım ve bilgi akışındaki yoğun kullanımı, “yalan haber”, “provakatif bilgi” ve “enformasyon kirliliği” iddialarıyla birlikte bu alanın düzenlenmesi gerektiği tartışmalarını gündeme getirdi. AK Parti yetkilileri, sosyal medya stratejilerini planlayacak bir ekip oluşturdukları ve sosyal medyanın yasal bir çerçeveye oturtulması gerektiğini belirtirken Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Binali Yıldırım, sosyal medyayı kısıtlayıcı bir çalışma olmadığını açıkladı. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulu (BTK) ise, sosyal medya ile ilgili bir düzenleme çalışması yapılmadığını kaydetti. TBD BİLİŞİM Dergisi olarak (Temmuz 2013 156. Sayı), sosyal ağların Türkiye’de özellikle “Gezi eylemleri” sürecinde kullanımını ve rolünü, “Dosya” sayfalarımızda mercek altına aldık. “Dosya” sayfalarımıza, sosyal medya üzerine çeşitli yazıları bulunan ve sosyal medyayı aktif kullanan TBD Yönetim Kurulu Üyesi Levent Karadağ ile Köksal&Partners Avukatlık Bürosu’nda görevli Avukat Gürkan Özocak sorularımızı yanıtlarak katkı verdi. İnternet üzerindeki etkileşimleri gerçek zamanlı olarak izleyen ve çözümleyen bir analitik platform olan InsightRadar Platformu yetkilileri de hem sorularımızı yanıtlarak hem de Gezi Parkı eylemlerinin 29 Mayıs -17 Haziran tarihleri arasındaki sürece ilişkin hazırladıkları analiz raporunu bizimle paylaştılar. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) yazılı açıklama yaparken Oran Teknoloji’den Yakup Noyan, bir değerlendirmede bulundu.

Sosyal medyayı aktif kullanan TBD Yönetim Kurulu Üyesi Levent Karadağ, eylemler sürecinde, gençlerin dünyayı radyo ve TV'lerden değil mobil cihazlardan izledikleri için sosyal medyada çabuk organize olabildiklerinin görüldüğüne işaret etti. "Yalan haber ve tweet" in önüne, devlet ve kurumların risk ve kriz durumuna ilişkin planlarının bulunmasıyla geçilebileceğini vurgulayan Karadağ, işe sosyal medyayı öğrenme ve öğretmekle başlanması, düzenlemelerin kısıtlama yönünde olmaması gerektiğinin altını çizdi.

Avukat Gürkan Özocak, sosyal medyada barışçıl eylem çağrısında bulunmanın suç oluşturmayacağını belirtirken paylaşılan bilgi ve mesajların, nefret söylemi veya şiddet çağrısı yapmaması durumunda ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini bildirdi. "Zaman, sınır ve engeli" olmayan sosyal paylaşımlarla birlikte yaratıcılığın önem kazandığına dikkat çeken InsightRadar Platformu, sosyal medyanın içeriği üreten ile izleyen arasındaki katı ayrımı ortadan kaldırdığına işaret etti.

BTK'dan yapılan yazılı açıklamada, siber güvenliğin sosyal medyayı da içeren, kapsamı daha geniş bir konu olduğuna değinilerek sosyal medya ile ilgili bir düzenleme çalışması yapılmadığı kaydedildi.

Yakup Nayman ise, sosyal medya uygulamalarından olan twitter'ın Gezi Parkı olaylarına etkisine ilişkin araştırmaları ve Ulusal Sosyal Medya Derneği'nin (USMED) açıklamasını irdedi.

Twitter bir baş belası mı?

31 Mayıs 2013'te Twitter'da, #direngeziparkı hashtag'i dünya çapında trending topik (TT) olup dünya listesinde ilk sıraya yerleşti. 3 Haziran 2013'te ise Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, "Şu anda Twitter denilen bir bela var, yalanın daniskası burada. Sosyal medya denilen şey aslında şu anda toplumların baş belasıdır" ifadesini kullandı.

"Sosyal medya bir iletişim aracıdır, provokasyon aracı olarak kullanılmamalıdır. Sosyal medya kullanıcıları teyit etmeden okuduklarına inanmamalı" diyen İçişleri Bakanı Muammer

Güler, Gezi Parkı eylemlerinde "insan hakları ihlali bulunan, kötü muamele yapan, aşırı güç kullanımına giden" personelle ilgili tüm yurttaki, televizyon, internet, gazete, Twitter, Facebook ve benzeri sosyal medya yoluyla her tür görüntü ve iddiaların incelenmesini bildirdi. İstanbul Emniyeti, 28 Mayıs'tan 4 Haziran'a kadarki süreci ele alan fezlekesinde sosyal medyayı suçladı.

Eylemlerde "on-line gençlik", "orantısız güç=orantısız zekâ" karşılaştırmalarının ardından sosyal medyanın tümüyle denetimsiz olduğu, çok fazla yanlış ya da yalan bilgi yaratıldığı ve kışkırtmalar için zemin hazırladığına vurgu yapılarak düzenlemeye gidilmesi gerektiği noktasına gelindi.

Ve, "sosyal medya" operasyonları başlarken kullanıcıların IP numaralarına ulaşma, bu platformlardaki paylaşımlar nedeniyle kişiler hakkında iddianame hazırlanacağı tartışmaları yaşandı. Bilişim uzmanı hukukçu Gökhan Ahi, soruşturmanın, sosyal medya kullanımını doğal olarak azaltacağı yorumunu yaptı. Alternatif Bilişim Derneği tarafından yapılan basın açıklamasında, "Yurttaşlarının iletişiminin takip edilmesi, kişisel verilerinin yasadışı şekilde toplanması; sosyal medya aracılığı ile ifade ettikleri görüş ve destekleri sebebiyle baskı altına alınmaları kabul edilemezdir" denildi.

CHP'nin Meclis İnternet ve Bilişim Komisyonu Üyesi Erdal Aksünger, "Emniyet, Tweeter'da tespit yapamaz. IP numarasını belirleyemez. Çünkü, Tweeter IP numarası vermiyor" dedi. Kullanıcıların rahat olmasını söyleyen Aksünger, tweeter'daki paylaşımlar yüzünden kimse hakkında iddianame hazırlanamayacağına dikkat çekti. "Mahkemeler tweeter'i delil olarak kabul etmiyor" diyen Aksünger, tweeter de Türkiye'nin Amerikan kanunlarına tabii olduğunu anımsattı.

Cumhuriyet gazetesinden Işık Kansu ve Ayşe Sayın'ın sorularını yanıtlayan CHP Genel Başkan Yardımcısı, Sosyolog Prof. Dr. Sencer Ayata, Gezi Parkı eylemlerini "siyasetçi" gözlüğünden çok, "sosyolog kimliği" ile irdedi. Eylemcilerinin çoğunun 1990 doğumlu genç olduğuna işaret eden Ayata, eylemlerin "çekirdek" grubu olan gençlerin profilini, "Teknolojiyle dünyaya bağlanıyorlar. Üretken ve yaratıcılar. Saldırı silahları yok, pasifistler... Mizah ile büyümüşler. Ekşi Sözlük, Zaytung, Cem Yılmaz çocukları... Kanımca Ayşe Arman'ın, Gülse Birsal'ın isyanına da kulak verdiler" şeklinde özetledi.

Ayata, "Bu gençler genellikle çocuk merkezli ailelerin çocukları. Kendi odalarındaki TV'yi seyretmiş, kendi bilgisayarlarında oynamışlar. Eylemleri de bir eğlenceye, adeta bilgisayar oyununa çevirmediler mi? Örneğin, biber gazını geriye gönderdiklerinde hep birlikte "Oley!" çekmeleri gibi. Tam bir zekâ, formasyon, kıvraklık ve çeviklik gösterisi. Yaratıcı ve muzipler" diye konuştu.

“Yalan tweet bomba yüklü araçtan daha tehlikeli”

Radikal Gazetesi'ne konuşan AK Parti sosyal medyadan sorumlu Tanıtım ve Medya Başkan Yardımcısı Ali Şahin, sosyal medya stratejilerini planlayacak bir ekip oluşturulduğu ve sosyal medyanın yasal bir çerçeveye oturtulması gerektiğini belirtti.

“Yalan tweet bomba yüklü araçtan daha tehlikeli. Sosyal medyaya yasal düzenleme şart” diyen Şahin “Birileri kalkıp yalan yanlış bir tweet’le iftirayla, fotomontajlanmış maksatlı bir içerikle kamuoyunu provoke edip çatışma iklimine sürükleyebiliyor. Yalan ve iftira dolu,

provoke edici bir tweet bomba yüklü bir araçtan daha tehlikeli. Bomba yüklü bir aracın tahribatı sınırlıdır. Ama yalan-iftira tweet’i ile insanlar galeyana gelip birbirleri çatışabilir” diye konuştu. Sosyal medyanın yasal bir çerçeveye oturtulması gerektiğini söyleyen Şahin, kanun çıkmasının “yasaklama” olmadığı, bunun hak ve özgürlüklerin koruma altına alınması demek olduğunu söyledi.

Yıldırım: Sosyal medyayı kısıtlayıcı çalışma yok

İstanbul Teknik Üniversitesi'nde düzenlenen Türkiye Offshore Enerji Konferansı'na katılan Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Binali Yıldırım, “sosyal medyaya düzenleme” ile ilgili soruya, “Sosyal medyayı kısıtlayıcı bir çalışma yok. Sokakta nasıl bir insan öldürmenin cezası varsa, sosyal medyada da işlenen suçun cezası vardır” yanıtını verdi.

“Sosyal medyanın özgürlük alanı olarak alabildiğince faaliyet göstermesine hiçbir şekilde karşı çıkmak, engellemek

doğru bir şey değildir. Ama ne gerçek hayatta ne de sanal dünyada insanları mağdur edecek faaliyetleri yapma serbestisi de olamaz” diyen Yıldırım, “Nasıl sokakta insan öldürmenin bir cezası varsa sosyal medyada da insanı ölüme teşvik ederseniz, intihara, kumara teşvik ederseniz, izni olmadan insanların bilgilerine erişirseniz, onu da kamuoyu ile paylaşırsanız, o insanın mağduriyetine sebep olursanız bunun da bir cezası var. Bu suçun İnternet’ten ya da sosyal medyadan işlenmesi onu masum göstermez, dolayısıyla suç her yerde suçtur. Cezasız kalırsa kamu düzeni devam etmez, kargaşa hâkim olur” diye konuştu.

Gerçek alemde de sanal alemde de suçları önlemek, suçlarla mücadele etmenin demokratik

hukuk devletlerinin yapması gereken şey olduğunu anlatan Yıldırım, “Sanal alem bizim hayatımıza yeni yeni girmeye başladığı için, bazı konular mevcut yasalarda tanımlanamamış olabilir. Yapılması gereken, uygulama açısından yanlış noktalara gitmemek için bu yasalara sanal alemle ilgili bölümleri de güncellemek gerekir” açıklamasında bulundu.

Bu arada AK Parti’nin sosyal medyayı düzenleyip ceza verilmesini içeren bir yasa çıkarması halinde Türkiye, dünyada ilk kez bu alana “ceza yasasıyla” giren ülke olacak. Sosyal medyaya yönelik yasal düzenleme, Avrupa Birliği (AB) ve Amerika Birleşik Devletleri gibi gelişmiş ülkelerde bulunmuyor, bu platformlarda hakaret gibi durumlarda bireysel olarak normal mahkemelere başvurulabiliyor.

BMD: Sosyal medyadan yayılan kötü haberler yüzünden maddi veya fiziki zarara neden olacak herhangi bir olay yaşanmadı

Negatif söylemlerde bulunanları, daha bilinçli bir tavır içinde değerlendirme yapmaya davet eden Bilişim Muhabirleri Derneği (BMD), ilgililerden konuyla ilgili gelecek her tür soruyu, uzman kişiler ve global kaynaklar kullanarak örnekleriyle

yanıtlamaya hazır olduklarını duyurdu. BMD’nin konuya ilişkin açıklaması ise şöyle:

Türkiye’de 20 yılı aşkın bir süredir hızla gelişen ve hayatımıza birçok alanda katkıda bulunan İnternet ve onun çok önemli bir parçası olan sosyal medya araçları için olumsuz açıklamalar yapılmıştır. Birçok kesimin İnternet ortamında yayılan bir takım olumsuz yönlendirmeler için hayatımızın bu önemli parçasını suçlayıcı bazı açıklamalarına üzülmeye başlıyoruz. Sosyal medya, aynı evimizdeki sıradan teknolojik aletler gibi sadece bir araçtır. Nasıl kullanılacağı, hayatımıza nasıl katkıda bulunacağı tamamen kullananların niyetine göre değişmektedir. Sosyal medya bu bakış açısıyla edilgen bir yapı içermektedir.

Ana akım medyanın olayları haber olarak işleme konusunda yeterince etkin olamaması, olaylarda özellikle sosyal medya araçlarının ön plana çıkmasına neden olmuştur. Twitter gibi araçlar sayesinde ani başlayan olaylar sırasında kaybolan çocuklar bulunmuş, yaralananlara acil tıbbi müdahale imkanları sağlanmış, vatandaşın en tabii hakkı olan bilgi edinmesi mümkün hale getirilmiş ve en önemlisi kanaat önderleri halk tarafından itidalli davranmaya davet edilmiştir.

Bu süreçte kim oldukları halen belirlenememiş bazı karanlık niyetli kişiler tarafından bir takım asılsız ve yalan haberler de bu araçlarla yayılmış, ancak yine sosyal medyanın aydınlık insanları tarafından bu haberlerin önüne set çekilmiştir. Bilindiği kadarıyla, sosyal medyadan yayılan kötü haberler yüzünden maddi veya fiziki zarara neden olacak herhangi bir olay yaşanmamıştır. Sosyal medya, ana akım medyayı besleyen, İnternet kullanıcılarının kendi gibi düşünenleri bulabildiği diğer yandan kendini zenginleştirebildiği bir ortam sağlamaktadır. İnternet ve sosyal medyanın varlığı, demokrasinin en işlevli unsurlarından biri olarak ön plana çıkmaktadır. Daha önce bu tarzda söylemlerin bu önemli araçların kullanımını kısıtlama ya da toplumun belli bir kesimini bunu kullanmaktan soğutma gibi negatif hareketlere yol açması ihtimalini

hep birlikte yaşadık. BMD olarak konuyla ilgili negatif söylemlerde bulunanları, daha bilinçli bir tavır içinde değerlendirme yapmaya davet ediyoruz. Türkiye’de bu alanın gelişmesinde katkıda bulunmuş en değerli beyinler olan bilişim muhabirleri, konuyu aydınlatmak üzere ilgililerden bu konuda gelecek her tür soruyu da uzman kişiler ve global kaynakları kullanarak örnekleriyle yanıtlamaya hazırdır.

İYAD: Batı ülkelerinde sosyal medyayı denetlemek isteyen hükümet yok

Gezi Parkı eylemlerindeki rolü nedeniyle gündeme gelen sosyal medyaya düzenlemeye ilişkin tartışmalara İnternet Yayıncıları Derneği (İYAD) de katıldı. İYAD’ın sitesinde yayımlanan bildiri şöyle:

“Son günlerde basına da sıkça konu olan ve hükümetin sosyal medyaya ilgili düzenleme hazırlığı içinde olduğuna ilişkin haberleri endişeyle takip etmekteyiz.

Son olarak AKP Sözcüsü Hüseyin Çelik’in ‘Kimse bizden sürpriz de, yasaklama da beklemesin. Medeni ülkelerde bu iş nasıl kayıt altındaysa

öyle olacak’ şeklindeki açıklamaları ve bu ifadelerin ‘Sosyal medyaya yasak değil düzenleme geliyor’ şeklinde basında yer bulması endişemizi daha da çok arttırmıştır.

Öyle ki, hükümetin düzenlemeden anladığı, şu anda yürürlükte olan 5651 Sayılı ‘İnternet ortamında yapılan yayınların düzenlenmesi ve bu yayınlar yoluyla işlenen suçlarla mücadele edilmesi hakkındaki kanun’ ile aynı ise Türkiye’de sosyal medya erişimini ciddi sıkıntılar bekliyor demektir.

5651 sayılı kanunun getirdiği düzenleme sonucu yasaklı site sayısı 30 bini bulmuş ve Türkiye’yi internet sitelerine erişim konusunda sabıkalı ülkeler arasına sokmuştur. Sosyal medyayı

düzenleme adı altında ve benzer bir mantıkla yapılacak kanun çalışması bu baskıyı daha da arttıracaktır.

‘Avrupa Birliği standartlarına aykırı bir şey yapmayız’ diyen ve sosyal medyanın batılı ülkelerdeki gibi bir denetime alınması gerektiğini vurgulayan Hüseyin Çelik’e batılı ülkelerde sosyal medyayı denetim altına sokmak isteyen hükümetlerin olmadığını hatırlatmak isteriz.”

BTK: Halihazırda sosyal medya ile ilgili bir düzenleme çalışması yapılmamaktadır

Sosyal medyanın kullanımında da kötücül kullanımlara karşı bireysel, kurumsal, ulusal ve uluslar arası çapta mücadele gerekiyor ve bu yapılıyor. Gerçek sosyal ortamda suç teşkil eden her şey sanal

sosyal ortamda da suç teşkil ediyor.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurulu (BTK) Başkanı Tayfun Acarer, sosyal medyaya yönelik bir düzenleme yapılmadığı, siber güvenlik ve kişisel veri güvenliği ile ilgili çalışmaların gündemde olduğunu söyledi. BTK tarafından dergimize gönderilen yazılı açıklama şöyle:

Sosyal medya günümüzde vazgeçilmez iletişim ortamlarından biridir. Sosyal medya bireysel ve kurumsal iletişim için çok önemli olanaklar sunmaktadır. Tüm siber alemin olduğu gibi sosyal medyanın kullanımında da kötücül kullanımlara karşı bireysel, kurumsal, ulusal ve uluslar arası çapta mücadele gerekmektedir ve bu yapılmaktadır. Gerçek sosyal ortamda suç teşkil eden her şey sanal sosyal ortamda da suç teşkil etmektedir. Gelişmiş demokratik hukuk ilkelerini benimsemiş ülkelerde de bunların müeyyideleri yasal düzenlemelerle belirlenmiştir. Bireylerin, kurumların ve devletlerin teknik, hukuki ve idari yeterliliklerini geliştirerek, siber güvenliği sağlamaları, sosyal medya dahil tüm İnternet ortamını güvenli bir şekilde kullanabilmek için gereklidir.

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı koordinasyonunda biz bunun için gerekli bilgilendirme, bilinçlendirme ve farkındalık yaratma çalışmaları ile siber güvenlik tatbikatları düzenleme ve güvenli İnternet hizmeti verilmesi konusunda ülke içinde ve uluslar arası işbirlikleri ile çalışmalar yaptık, yapmaya devam ediyoruz. İnternet Geliştirme Kurulu ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) koordinasyonu ile 83 büyük firmanın da katılımıyla oluşturulan Siber Güvenlik İnisiyatifi ile siber güvenlik konusunda farkındalık oluşturma, bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları yapılmaktadır.

Sosyal paylaşım siteleri çok sayıda kullanıcısı olan ortamlardır, bu sitelerde yayınlanan kişisel verilerin izinsiz kullanımı, kimlik hırsızlığı gibi kötü amaçlı kullanımı ihtimalleri karşısında, özellikle kişisel verilerin korunması ve kişisel hakların ihlali durumunda karşılaşılan sorunların giderilmesi için alınması gereken önlemler gelişmiş ülkelerin gündeminde bulunmaktadır. Siber güvenlik sanal ortamın güvenli ve güvenilirliği, kişisel verilerin güvenliği, kişilik haklarının korunması gibi evrensel konularda, bu çalışmalar gelişmiş ülkelerdekilere paralel olarak yürütülmektedir ve ihtiyaç duyulması halinde yetkili makamlar bu hususlarda gelişmiş ülkelerdeki düzenlemelere paralel olarak düzenleme yoluna gidebilirler. Siber güvenlik sosyal medyayı da içeren, kapsamı daha geniş bir konudur. Halihazırda sosyal medya ile ilgili bir düzenleme çalışması yapılmamaktadır.

Kerem Altıparmak

“Twitter yoksa demokrasi de yoktur”

Bilişim hukukçuları Akdeniz ve Altıparmak, sosyal medyadaki paylaşımların açıkça bir “şiddete yönlendirme” niteliğine ulaşmadığı sürece sınırlandırılmayacağına dikkat çekti.

Demokrasi için sosyal medyanın önemine dikkat çeken bilişim hukukçuları Yaman Akdeniz ve Kerem Altıparmak’ın “Cyber-Rights.Org.TR” sitesinde yer alan açıklamalarının bir bölümü şöyle:

“Sosyal medya ve özellikle Twitter’da toplantı ve gösteri yürüyüşüne davet, politik bir mesaj verme, kendi çektiği veya medyada ulaşılabilir söz, görüntü ve resim paylaşma açıkça bir “şiddete yönlendirme” niteliğine ulaşmadığı sürece sınırlandırılmaz.

İfade özgürlüğünün sınırlandırılması söz konusu olduğunda sadece soruşturmanın konusu olan kişilerin ifade özgürlüğü dikkate alınarak yetinilemez. Bir kişinin ifade özgürlüğünün sınırlandırılması aynı görüşü ifade etmek isteyen on binlerce kişiyi de etkileyebilir. Özellikle sosyal medya ve Twitter gibi araçlar söz konusu olduğunda bu etkinin çok daha derin olduğu kolaylıkla gözlemlenebilir. İfade özgürlüğü kuramında ‘dalga etkisi’ (chilling effect) olarak bilinen bu durum Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin birçok kararında ifade özgürlüğünü ihlal eden bir etken olarak vurgulanmıştır. Söz konusu soruşturmada 24 kişi gözaltına alınmışsa da, bu soruşturmanın etkisi bu 24 kişi ile sınırlı kalmamış, on binlerce sosyal medya kullanıcısı soruşturmanın etkisi ile tedirginlik yaşamıştır. İfade özgürlüğünün korunması gereken demokratik bir rejimde böyle bir etki kabul edilemez.

Başbakanın söylediğinin tersine günümüz dünyasında sosyal medya bir baş belası değil demokrasinin olmazsa olmaz araçlarından biri haline gelmiştir. Yeni Dünya’da sosyal medya yoksa Twitter yoksa demokrasi de yoktur.”

Altıparmak, 26-28 Haziran 2013 tarihleri arasında İzmir’de gerçekleştirilen 3. Uluslararası Bilişim Hukuku Kurultayı’nda, Gezi Parkı eylemleri sonrasında “Twitter ve Facebook’un ne kadar korkunç” olduğunun ifade edildiğine dikkat çekerek şunları söyledi:

“Sosyal medya, yeni demokrasinin önemli bir parçasıdır. Hakikate ulaşmada olağanüstü fırsat sunarken anında cevap verme olanağı bulunuyor. Sınırladığınız zaman hakikati de engellersiniz. Sosyal medya, Gezi Parkı eylemlerinde köklü kolluk mevzuatının ulaşamadığı bir alanda örgütlenmenin yolunu açtı. Bunun için yeni demokraside sosyal medyayı savunmak gerekiyor.”

24 saatte 2 milyon tweet

New York Üniversitesi Sosyal Medya ve Sisyasi Katılım (SmaPP) laboratuvarı, Türkiye’de yaşanan Gezi protestolarının Twitter’da yarattığı trafiği ölçtü. 31 Mayıs gününü kapsayan araştırma, protestoyla ilgili 24 saatte en az 2 milyon tweet atıldığını ortaya koydu. Türkiye’nin birçok kentinde devam protestoların kıvılcımının çıktığı Cuma günü, Türk kullanıcılar 24 saat içinde protestolarla ilgili en az 2 milyon tweet attı. Atılan 2 milyon tweet’in büyük kısmı üç hashtag altında belirdi. Cuma günü yerel saatle 16.00 ile Cumartesi 16.00 arasında atılan tweet sayıları şu şekilde:

#direngeziparkı: 950 bin tweet,
#occupygezi: 170 bin tweet,
#geziparkı: 50 bin tweet.

Tweet’lerin yüzde 88’i Türkçe

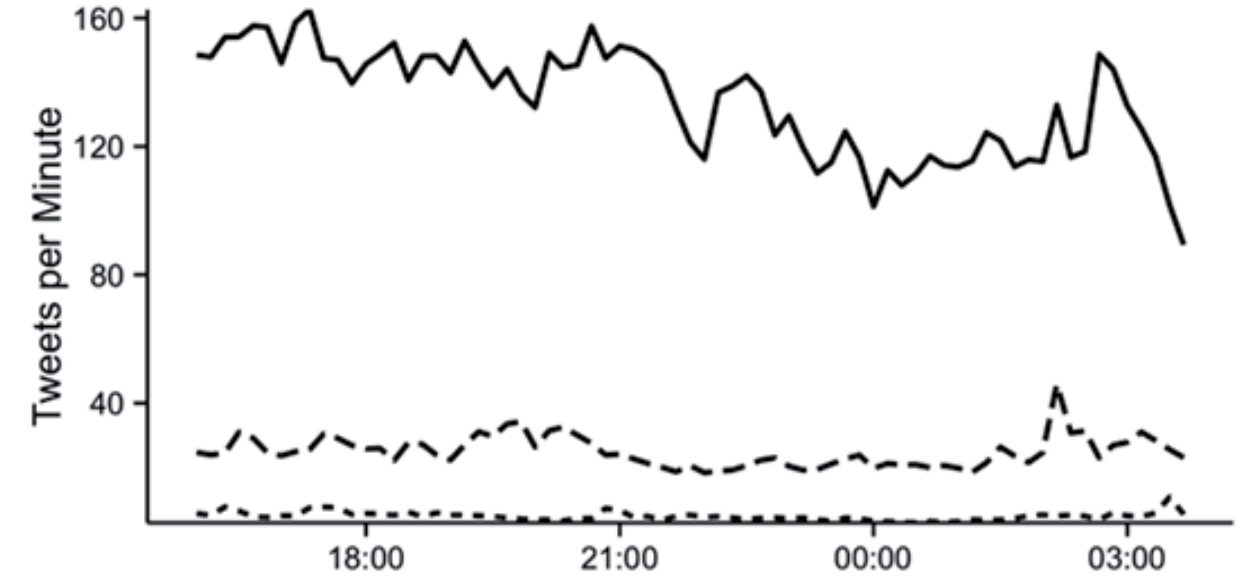
El Cezire sitesinin haberine göre, geçmişte yaşanan büyük çaplı protestoların aksine, protesto tabanlı tweet’lerin yüzde 90 gibi büyük bir kısmı Türkiye’den geldi. Türkiye’den gelen Gezi Parkı protestoları tweet’lerinin yüzde 50’si ise İstanbul’a ait.

Starbird araştırma şirketinin verilerine göre, Türkiye’deki bu yüksek rakama oranla, Mısır’daki Arap Devrimi’nde atılan ilgili tweet’lerin sadece yüzde 30’u yereldi. Dahası, Gezi protestoları hakkında atılan tweet’lerin yüzde 88’i Türkçe. SmaPP, birçok bölgede 3G bağlantısında sıkıntı yaşanmasına rağmen tweet miktarının çok yüksek olduğunu belirtirken, El Cezire internet bağlantısı sıkıntısını aşmak için birçok ev ve işyerinde Wi-Fi şifrelerinin kaldırıldığını belirtti.

“Sosyal medya güçleniyor”

Raporda, Türk kullanıcıların akıllı telefonlarıyla sürekli video ve fotoğraf paylaştığı belirtilirken, Batı medyasının da bu verilerden haberlerinde yararlandığı ifade edildi. Protestocuların yerel medyaya olan tepkisi de tweet’lere yansdı. Araştırmaya göre, 24 saatte #BugünTelevizyonlarıKapat hashtag’i 50 bin tweet aldı. Raporda, Türkiye’de sosyal medyanın hızla geleneksel medyanın yerini aldığı ve etkileyici bir gelişim gösterdiğine dikkat çekildi.

Hashtag — #direngeziparkı - - #geziparkı - · #occupygezi

31 Mayıs Cuma günü yaşanan tweet yoğunluğu

Tweet’lerin Türkiye ve Avrupa’daki dağılımı. Harita: Pablo Barberá